

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра генетики, фізіології рослин і мікробіології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціалізація	014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Освітня програма	«Середня освіта (біологія та здоров'я людини)»
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Менеджмент закладів освіти**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта / Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)** предметної спеціалізації **014.05 Середня освіта (Біології та здоров'я людини)** освітньої програми «**Середня освіта (біології та здоров'я людини)**».

Розробники: Вакерич М.М, доцент, к.б.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
Генетики, фізіології рослин і мікробіології

протокол № Ізвід «25» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Вакерич М.М.

Схвалено науково-методичною комісією біологічного факультету

протокол № 1 від «12» серпня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Гамор А.Ф.

© _____, 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів –1	Семестр:	
	2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Лекції:	
	24	6
	Практичні (семінарські):	
	18	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	108

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Менеджмент закладів освіти**» є надання здобувачам систематизованих знань з теорії і практики освітнього менеджменту, формування комплексних компетенцій менеджера освіти, розвиток організаторських здібностей, системного, творчого, аналітичного мислення та сприяння формуванню вмінь створювати психологічно комфортну атмосферу та підтримувати дух партнерства в закладі освіти.

Завданнями вивчення дисципліни «**Менеджмент закладів освіти**» є розкриття основних теоретичних засад освітнього менеджменту, сприяння засвоєнню студентами знань, формуванню в них умінь з управління закладом освіти, вироблення у студентів якостей, що відповідають сучасній моделі менеджера освіти, формування у студентів комплексних компетенцій менеджера освіти та їх психолого-педагогічної готовності до здійснення управлінської діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК–03. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя.

ЗК–05. Здатність працювати в команді, виробляти стратегію та тактику професійної поведінки в інтересах колективу.

СК–02. Здатність ефективно застосувати на практиці ті чи інші методи управління (на рівні керівника методичного об'єднання, завуча, директора) в освітніх закладах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Менеджмент закладів освіти**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 3 Психологія освітньої діяльності

ОК 4 Педагогіка сучасної школи

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Середня освіта (біологія та здоров'я людини)**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для спілкування з професійних питань та презентації результатів власних досліджень.	ПР-01
Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.	ПР-02
Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.	ПР-03

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Освітній менеджмент**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здобувач володітиме державною мовою на рівні, що є достатнім для спілкування з професійних питань та презентації результатів досліджень	ПР-01
Здобувач використовуватиме бібліотеки та інші джерела інформації для пошуку інформації.	ПР-02
Здійснюватиме злагоджену роботу у колективі з врахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.	ПР-03

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточні контроль та оцінювання, поетапний, модульний, підсумковий контроль; залік, презентації, проміжне та підсумкове оцінювання знань відбувається на засадах студентоорієнтованого особистісного підходу з використанням сучасних методик та практик.

Контрольне оцінювання (частково) за **Тема 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею»** можливе у вигляді проходження курсу «Зміцнення викладання та організаційного управління і університетах» на освітній платформі «Prometheus» https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NAQA+TOMU101+2020_T3. та за Темою **5. «Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом» - «Впровадження інновацій у школах»** на освітній платформі «Prometheus» https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MIT+LIIS101+2018_T3. За наявності сертифіката про проходження даного курсу здобувач отримує від 6 до 10 балів (залежно від прогресу засвоєння курсу)

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне та письмове опитування, тестування знань студентів, виконання реферативних індивідуальних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1 – Поняття менеджменту. Еволюція менеджменту освіти

T2 – Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею.

T3 – Теорія менеджменту освітньої організації.

T4 – Загальні функції управління.

T5 – Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	25
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	5	25
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на теоретичні питання та тестові завдання. Модульна контрольна робота складена у 2 варіантах, кожний з яких містить по 2 теоретичні питання та по 30 тестів. За вірну відповідь на 1 теоретичне питання здобувач отримує 10 балів, за кожен правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 Освітній менеджмент: поняття, теорії, функції, механізми.

Тема 1 Поняття менеджменту. Еволюція менеджменту освіти

Передумови та причини виникнення менеджменту. Поняття управління та педагогічного менеджменту, його функції та принципи. Менеджмент як наука, його предмет, мета, завдання. Професійність викладача як проблема педагогічного менеджменту. Елементи організації та процесу управління. Визначення основних понять: «організація», «менеджер», «управлінська діяльність», «структура управління», «функції менеджменту». Школи та теорії менеджменту. Школа наукового управління (1885—1920 рр.). Класична (адміністративна) школа управління(1920—1950 рр.). Теорія ідеальної бюрократії (з 1920р.). Школа людських стосунків (з 1930р.). Емпірична школа управління (з 1940р.). Школа соціальних систем (з 1970р.). «Нова школа».

Теорії менеджменту. Ситуаційна теорія менеджменту (з 1980 р.). Системна теорія менеджменту. Теорія організаційної культури (з 1985 р.). Теорія менеджменту людських ресурсів. Теорія культури управління.

Еволюція управління у галузі освіти. Менеджмент у системі освіти: становлення, стан, напрями.

Тема 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею.

Особливості навчального закладу. Навчальний заклад, як соціально-педагогічна система. Соціальні системи. Вимоги системного підходу до управління навчальним закладом. Системний підхід як методологічна основа сучасного управління. Основні положення системного підходу в управлінні освітою. Процесуальний (стадіальний) і системний підходи до технології управління. Види системної управлінської діяльності (функції), за допомогою яких реалізуються конкретні та загальні цілі управління. Функції (основні функціональні компоненти) педагогічного менеджменту. Педагогічний аналіз. Цілепокладання і планування. Основні характеристики програмно-цільового підходу. Співвідношення мети і засобу в управлінні. Вимоги конкретності та діагностування цілей управління. Організація. Регулювання і контроль. Принципи управління як складова загальнонаукової методології. Загальні принципи управління. Принципи педагогічного менеджменту. Принципи наукової організації педагогічної та управлінської праці. Принципи аналітичної діяльності менеджера освітнього процесу. Специфічні принципи управління освітньою системою. Принципи державної політики в галузі освіти.

Система управління освіти в Україні. Регламентація діяльності загальноосвітньої установи в Законі про освіту. «Закон про середню освіту» та функціонування середньої освіти в Україні. Принципи середньої освіти. Типове положення про загальноосвітню установу. Структура навчальних закладів. Структура державного управління середньою освітою. Зміст діяльності загальноосвітніх середніх закладів нового типу (ліцеї, гімназії). Нормативні акти, що регулюють діяльність загальноосвітньої школи в умовах модернізації української освіти. Трудове законодавство як основа трудових стосунків у загальноосвітній установі. Локальні акти загальноосвітньої установи. Статут освітньої установи, його розробка, затвердження та коригування. Документація, яка доповнює статут освітньої установи. Документи, що регламентують організацію роботи освітньої установи. Проблеми та зміни в системі середньої освіти. Розділ 2. Управління навчальним закладом. Керівник навчального закладу

Тема 3. Теорія менеджменту освітньої організації

Сутність та специфіка менеджменту в освіті. Співвідношення понять синонімічного ряду «управління». Мета, задачі, закономірності та принципи управління закладом освіти. Класифікація функцій управління за різними ознаками. Навчальний заклад як об'єкт управління. Вироблення і прийняття управлінських рішень. Інформаційне забезпечення процесу управління. Прямий та опосередкований шляхи управління. Принципи освітньої політики України. Державні органи управління системою загальної середньої освіти. Типи загальноосвітніх навчальних закладів. Загальноосвітні програми. Функціональні обов'язки посадових осіб загальноосвітніх навчальних закладів. Загальні принципи управління загальноосвітніми навчальними закладами. Поняття педагогічної системи. Відкриті та закриті педагогічні системи. Умови існування педагогічних систем. Структурні компоненти педагогічного процесу. Школа як педагогічна система. Школа як об'єкт управління.

Тема 4. Загальні функції управління

Аналізування як функція управління. Планування як функція управління. Організування як функція управління. Контролювання як функція управління. Регулювання як функція управління. Управлінська діяльність керівника навчального закладу. Роль та функції адміністратора в системі освіти. Вимоги до характерологічних, особистісних, професійних рис керівника. Стиль керівництва. Сутність і структура управлінської культури менеджера освіти. Зміст її компонентів: аксіологічного, технологічного, особистісно-творчого. Управлінська культура менеджера освіти як сукупність цінностей управління та педагогічних цінностей. Особистісна культура керівника навчального закладу. Імідж керівника. Лідерство керівника. Стиль ділового спілкування.

Тема 5. Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом

Проблема удосконалення управлінської діяльності. Проблеми управління та засоби їх вирішення. Рациональність управління навчальним закладом. Проблема якості та ефективності управління. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів. Аналіз результатів діагностичних досліджень атестаційних матеріалів. Карта професійно значимих властивостей педагога як модель трьох рівнів його професійності. Діагностика особистості викладача і моніторинг його освітньої діяльності. Форми підвищення кваліфікації та перепідготовки. Програмноцільове планування підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Порядок атестації педагогічних і керівних кадрів. Характеристика кваліфікаційних категорій педагогічних кадрів. Педагогічна самоосвіта як індивідуальний процес підвищення кваліфікації.

Інноваційний підхід у педагогічному менеджменті. Інновації в системі освіти. Участь освітніх закладів в інноваційних процесах. Особливості освітнього закладу, який працює в інноваційному режимі. Посилення додаткових функцій менеджменту в умовах управління інноваціями. Методи інноваційного менеджменту в освітніх закладах. Проектування інноваційного розвитку освітнього закладу. Інноваційний менеджмент як фактор суспільного прогресу. Особливості інноваційного педагогічного менеджменту. Інноваційний процес як процес удосконалення освітньої практики на основі нововведень. Передумови сучасного інноваційного процесу в освіті. Рушійні сили, протиріччя та логіка інноваційного процесу в освіті. Різноманітність та класифікація інновацій в освіті. Основні критерії інновацій в освіті: новизна, оптимальність, результативність, можливість застосування в масовій практиці. Основні етапи розвитку інновацій в системі освіти.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття менеджменту. Еволюція менеджменту освіти.	18	2	2			14
Тема 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею.	26	6	4			16
Тема 3. Теорія менеджменту освітньої організації.	24	4	4			16
Тема 4. Загальні функції управління.	24	4	4			16
Тема 5. Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом.	26	6	4			16
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	120	24	18			78
Разом за семестр	120	24	18			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Поняття менеджменту. Еволюція менеджменту освіти.	24	2	2			20
Тема 2. Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею.	24	2	2			20
Тема 3. Теорія менеджменту освітньої організації.	20					20
Тема 4. Загальні функції управління.	28					24
Тема 5. Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом.	24	2	2			24
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	120	6	6			108
Разом за семестр	120	6	6			108

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Поняття менеджменту. Еволюція менеджменту освіти.	2	4
2	Особливості навчального закладу як соціально-педагогічної системи та управління нею.	4	
3	Теорія менеджменту освітньої організації.	4	
4	Загальні функції управління.	4	2
5	Удосконалення, раціоналізація, якість, ефективність управління навчальним закладом.	4	
Разом		18	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Школи та теорії менеджменту. Менеджмент у системі освіти: становлення, стан, напрями	14	20
2	Принципи управління як складова загальнонаукової методології. Загальні принципи управління. Принципи педагогічного менеджменту. Система управління освіти в Україні.	16	20
3	Принципи освітньої політики України. Державні органи управління системою загальної середньої освіти.	16	20

	обов'язки посадових осіб загальноосвітніх навчальних закладів.		
4	Сутність і структура управлінської культури менеджера освіти. Вимоги до характерологічних, особистісних, професійних рис керівника.	16	24
5	Методи інноваційного менеджменту в освітніх закладах.	16	24
	Разом	78	108

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Григораш В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І. та ін. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. (у двох частинах). Харків: вид-во «Ранок», 2004.
2. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. К.: ГЛАВНИК, 2006.
3. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. К.: Ленвіт, 2007. – 264 с.
4. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. К.: Либідь, 2004.
5. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: Навч. посіб. для працівників освіти. – К., 1996. – 87 с.
6. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків, 2005.
7. Освітній менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К., 2003.
8. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. К.: «Знання», 2005.
9. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. – Кам'янець-Подільський, 2004.

Допоміжна література

1. Аніскіна Н. О., Пасечнікова С. П. Технологія планування стратегічних змін. – Харків, 2005.
2. Битяк Ю. П. Система й повноваження органів управління освітою // Адміністративне право України: підруч. – К, 2005. – 544 с.
3. Болонський процес у фактах і документах / Упор. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук. – Київ–Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
4. Вища школа України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Тернопіль, 2004.
5. Гамаюнов В. Г. Дидактичний менеджмент: навчаюче управління. – Харків, 2004.
6. Грабовська С., Равчина Т. Конфлікти без насильства. – Львів, 2002.
7. Десятов Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. – Харків, 2004.
8. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К., 2006. – 544 с.
9. Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посіб. – К., 2001. – 108 с.
10. Карнегі Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей. – К.: Наукова думка, 1990.
11. Коротяев Б. І., Курило В. С. Освітній простір: очікування та виклики часу й життя: монографія. – Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. – 308 с.
12. Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Марченко В. М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010.
13. Крижко В. В. Теорія і практика менеджменту в освіті: Навч. посіб. – К., 2005.
14. Курбатов С. Університетські рейтинги як фактор легітимізації елітного статусу освіти в сучасних умовах. – Суми, 2010. – 48 с.
15. Николаенко С. М. Реформа высшего образования в Украине и Болонский процесс. – К, 2007. – 46 с.
16. Момот О. І. Менеджмент якості та елементи системи якості: Навч. посіб. К, 2007.
17. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Основи управління школою. – Харків, 2006.
18. Пірен М. І. Основи конфліктології: Навч. посібник. – К., 1997. – 270 с.
19. Психологія: Підручник для студентів / за ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2003.

20. Стеценко І. Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посіб. – К.: АСК, 2004.
21. Тихомирова Є., Постоловський С. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. – Суми, 2008.
22. Товканець Г. В. Університетська освіта: навч.-метод. посіб. – К.: Кондор, 2013. – 186 с.
23. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. / В. В. Григора та ін. – Харків, 2004.
24. Химинець В. В. Інновації в сучасній школі. – Ужгород, 2004.
25. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Курс лекцій. – К., 2000. – С. 50–86.
26. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К., 1999.
27. Krull W. Exporting the Humboldtian University // *Minerva*. 2005. – Vol. 43, № 1. – P. 99–102.
28. Rinne R. and Koivula J. The dilemmas of changing university // *Entrepreneurialism in Universities and the Knowledge Economy*. Ed. by M. Shattock. – 2009. – P. 183–199.
29. Teichler U. The changing debate on internationalization of higher education // *Higher Education*. – 2004. – Vol. 48. – P. 5–26.
30. Simons M. “Education through Research” at European Universities: Notes on the Orientation of Academic Research // *Journal of Philosophy of Education*. 2008. – Vol. 40, Issue 1. – P. 31–50.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. "Для всіх, хто навчається." Велика бібліотека навчально-методичної літератури. <http://metodportal.net>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. <http://www.library.edu-ua.net>
3. Електронна бібліотека. <http://el-biblioteka.at.ua>.
4. Куб - електронна бібліотека. Знання про те, як стати щасливими і успішними. <http://libkruz.com>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)